

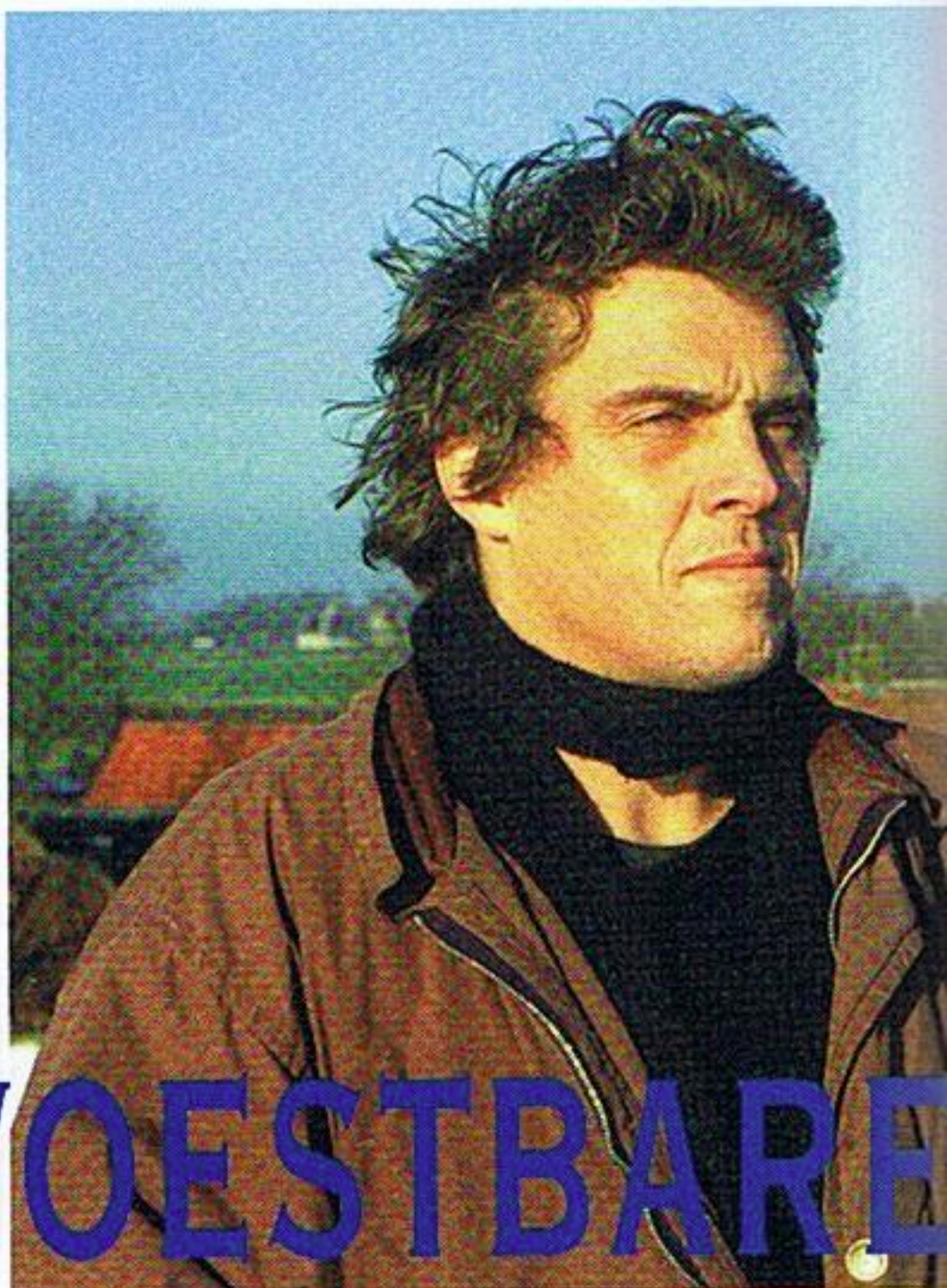
Nico Dros, 1956. Schrijver. Twee succesnummers op zijn naam. Telg van een oud Texels geslacht. Twintig jaar verbannen naar Amsterdam. Interview in de hoofdstad. „Ik stam uit een geslacht dat al 350 jaar op Texel leeft: dat straal je uit.”

Hij debuteerde in 1992 met Noorderburen, een historische roman over Texel, die werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs, en publiceerde Familiezaken, een verhalenbundel die ook grotendeels op Texel speelt. Het eiland vormt een dankbaar decor in Dros' eeltige maar fijnzinnige proza, waarin voor de verandering eens geen cokesnuivende stedelingen rondzwal-

Den Burg werd akelig leeg. Er moest iets gebeuren. Met bloedend hart ben ik gegaan. Toen dacht ik nog: na tien jaar Amsterdam ga ik terug.”

HERADEMEN

„Uiteindelijk is mijn vertrek een soort loutering geweest. Kerels met zulke schouders en levenslustige Texelse meiden raakten helemaal in de lappenmand als

ONVERWOESTBARE

ken, maar echte mensen mensenlevens leiden.

„Ik werk nu al een paar jaar aan een grote roman over een jeugd op Texel. Als die af is, dan heb ik wel gezegd wat ik wilde zeggen over dat eiland. Ik leg me toe op het ontwikkelen van het 'Texelse karakter', getekend door verbondenheid met de natuur. Dat paradijselijke, dat onbekommerde, dat vind ik iets heel moois. Daarnaast gaat het over crisis en vertwijfeling; het feit dat je bepaald bent door het Texelse. De wanhoop die dat elders soms teweegbrengt. En ik hoop dat het lukt, dat schrijven, want als het lukt, dan ben ik verliefd op de hele wereld.”

En als hij ooit in een literaire prijs valt, dan schaft hij zich een huis op Texel aan, wat anders.

Uit zijn boeken spreekt een onverwoestbare liefde voor Texel, maar hij liet zijn geliefde wel achter zich.

„Natuurlijk was het soms ook saai; in februari, als alle groei uit de lucht was, die modderbruine, roestige hekken met plukjes schapewol eraan tijdens zo'n broeikaswinter...”

Hij zucht diep. „De jeugdsociëteit in

ze naar het vasteland vertrokken. Mij hebben die heimwee, die weemoed en ellende een merkwaardig soort energie gegeven. Juist door de stad begon ik mijn boerenwortels te voelen. Maar het vasteland blijft nog altijd even slikken. Texel is een referentiepunt in mijn leven: zolang het niet wordt prijsgegeven aan de golven is er een plek die iets met mij te maken heeft. Ondanks de kolonisatie van de ambtenarij, de grotere hoeveelheid Duitsers dan tijdens de oorlog en de teloorgang van het schapen- en vogeleiland van weleer.” Opeens met nadruk. „De ambtenarij bestaat, uitzonderingen daargelaten, voor een groot deel uit geïmporteerd tuig dat de dienst uitmaakt; lieden die uit nijd en afgunst de vrijheidslievende Texelaars, voor wie het altijd een schande was om als ambtenaar te werken, aan banden leggen.”

„De aanloop van het vasteland is er trouwens altijd geweest. Bijvoorbeeld door de handel met Amsterdam. Dat is te dragen. Daarbij betekende toerisme voor ons nieuwe meiden, vers bloed in de cafés. En ik pleit ook niet voor Texel als natuurreservaat, maar ze

moeten het niet te dol maken.” Hij lacht. „Voor mij is Texel: herademmen. Wanneer het me in Amsterdam slecht gaat, dan ga ik terug en als ik van de boot stap, voel ik mijn zenuwen en spieren zich letterlijk ontspannen. Daarom zijn velen van mijn generatie geremigreerd, met berooid hart.”

TEXELSE VROUWEN

„Ik kom al twintig jaar in mijn stamcafé De Twaalf Balcken in Den Burg. Kijk, op Texel bruisen die jongens van hun zeventiende tot hun twintigste, maar dan trouwen ze, komen nog een enkele keer en daarna houdt het voorgoed op. Dat is het plattelandspatroon. En je ziet ze pas weer bij hun eerste scheiding. Ik ontmoet bijvoorbeeld in De Twaalf Balcken iemand die ik tien jaar niet gezien heb. De volgende avond zit-ie er weer, en de avond daarop weer. Dan weet ik: die is van zijn vrouw af! Of de huiselijke harmonie, waar ik een groot voorstander en aanbieder van ben, ooit nog voor mij is

Liefde

weggelegd weet ik niet. Mijn doen en laten worden beheerst door de noodlotsgedachte dat sommige dingen gewoon niet haalbaar zijn. Maar als ik ooit nog 's echt gelukkig word met z'n tweeën, dan kom ik nog steeds in het café. Mijn hele liefdesleven is trouwens op Texel gebaseerd. Ik heb altijd Texelse vrouwen gehad, of Texelse vrouwen die toevallig 'aan de overkant' woonden. Zonder dát achterland had ik als een kluizenaar geleefd, want ik ben sociaal gehandicapt in Amsterdam. Spreek je hier aan de toog een vrouw aan, dan denkt ze dat je haar gelijk wilt bespringen. Op Texel stam ik uit een geslacht dat daar al 350 jaar woont, dat straal je uit in zo'n café." En met een fijne glimlach: „Je speelt een thuiswedstrijd.”

STOFFIG LICHT

Met heimwee als belangrijke inspiratiebron moet het moeilijk zijn om op

Texel te schrijven. Nico knikt.

„Vroeger lukte dat niet. Tegenwoordig heb ik meer zelfdiscipline. Ik zit de hele dag te werken, en dan mag ik naar De Twaalf Balcken voor een biertje. Daarna ga ik weer terug naar mijn geleende huisje, en de volgende dag ga ik verder. Die Rust.

's Winters in De Dennen, als het regent, dan voel ik me heerlijk.”

„Ach, dat Texelse landschap... Het Wad achter Oosterend als een antarktische vlakte. Dat was ooit vastgelegd op de gevoelige plaat van mijn geheugen, en het kwam er weer uit in Indonesië, in een vochtig warm, pestilent moeras bij Jakarta, waar ik de passages schreef over ijsgang en

koude in Noorderburen. Die amoureuze uitwaseming van De Dennen ook, de zomers onder het maanlicht terwijl de kamperfoelie bloeit en geurt... 's ochtends die bedauwde velden. In juli heb je dat stoffige licht. Het is heel rijk. Uit dat landschap straalt een hogere kracht. De verbondenheid met

het landschap. Aan de rand van De Slufter, als die vol met water staat, uitkijken tot aan de vuurtoren, dat vind ik het mooiste wat er is.

Wonen op Texel heeft voor een kunstenaar het nadeel, dat de wereld iets volmaakt krijgt, waardoor je eigen scheppingsdrift wordt teruggedrongen. De wereld moet juist iets onvolmaakt hebben, waardoor je er zelf iets aan toe kunt voegen. Een zingeving aan het bestaan.”

MELKENSTIJD

Texel is dus te volmaakt om te wonen. Ondanks zijn wat ambivalente verhouding met het eiland is Dros geen getergd auteur. Schrijven vindt hij 'leuk om te doen'. Maar het geschiedt wel uit noodzaak: „Ik deug gewoon nergens anders voor.”

Nico vertelt dat hij zijn dochter van negen 'in de Texelse geest' probeert op

te voeden. Dat wil zeggen: in liefde voor de natuur en de zee.

Dan zwijgt hij even. „Maar ik ben bang voor de toekomst. Wat mij betreft kan ze het mondaine leven beter in Den Burg ontdekken dan in Amsterdam. Ik zat laatst op een terras aan het Leidseplein, staat daar een hele rij op straat waar geen schot in zit. Ik vraag: wat doen die mensen daar? Bleken ze in de rij te staan voor een discotheek, om allemaal gefouilleerd te worden!” Veelbetekenende blik. „Op Texel hadden we vroeger de Jelleboog. En het enige wat we te vrezen hadden waren de vuisten van Siep Stier de portier, en wat hij uitdeelde dat waren 'opvoedkundige tikken'. En we hadden de Waddenparel, een feeërieke dancing in het bos. Die bestaat nou niet meer, maar ik zou wel willen dat mijn dochter als ze vijftien, zestien is, daar nog kon doorhalen tot melkenstijd, in plaats van op dat Leidseplein...”

NOOIT WEGGEWEEST

Het Amsterdamse café sluit. Zal hij ooit definitief terugkeren naar Texel? Met een meewarige glimlach op de lippen: „Dat is een filosofische vraag, die roept om een filosofisch antwoord: kun je teruggaan naar een plek waar je nooit bent weggeweest.” Maar hij voegt er aan toe: „Ik hoef het niemand te zeggen, want ze weten het: begraaf mij maar op Texel.”

En weg fietst hij op zijn stadsrijwiel, de kille, onvolmaakte Amsterdamse nacht in, na nog even met zijn Texelse neus in de rondte te hebben geroken om droogjes te constateren dat er wel degelijk 'dooi in de lucht zit'.

Joost Swanborn

*Van Nico Dros zijn verschenen:
Noorderburen (Uitgeverij Van
Oorschot, Amsterdam 1991)
Familiezaken (Uitgeverij Van
Oorschot, Amsterdam 1994)*